

नामांक

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions — 25

VU—33-1—Sahit. Shas. I

No. of Printed Pages — 3

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2010**साहित्यशास्त्रम्****प्रथमपत्रम्**समय : 3 $\frac{1}{4}$ घंटे

पूर्णांक : 60

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्कः अनिवार्यतः लेख्यः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) प्रत्येकं प्रश्नस्योत्तरमुत्तरपुस्तिकायामेव देयम् ।
- (4) प्रत्येकं प्रश्नभागस्योत्तरं क्रमानुसारमेकत्रैव लेखितव्यम् ।
- (5) प्रथमप्रश्नस्य चत्वारः (i, ii, iii एवं iv) भागाः सन्ति । प्रत्येकं भागस्य उत्तरस्य चत्वारः (अ, ब, स एवं द) विकल्पाः सन्ति । समुचित विकल्पस्य उत्तराक्षरम् उत्तर-पुस्तिकायां निम्नलिखित तालिकां निर्माय एकस्मिन् स्थाने एव लेखनीयम् ।

प्रश्न क्रमाङ्कः	समुचित उत्तराक्षरम्
1. (i)	
1. (ii)	
1. (iii)	
1. (iv)	

1. (i) व्यभिचारिणो भावाः सन्ति —
 (अ) एकत्रिंशत् (ब) त्रयस्त्रिंशत्
 (स) पञ्चत्रिंशत् (द) अष्टात्रिंशत् । 1
- (ii) व्यङ्ग्यार्थः बोधितो भवति —
 (अ) अभिधया (ब) लक्षणया
 (स) व्यञ्जनया (द) तात्पर्यया । 1
- (iii) “नीरधिः” उदाहरणमस्ति —
 (अ) योगरूढस्य (ब) यौगिकस्य
 (स) रूढस्य (द) शुद्ध यौगिकस्य । 1
- (iv) शब्दार्थयोः शोभावर्धकाः सन्ति —
 (अ) दोषाः (ब) गुणाः
 (स) अलङ्काराः (द) रीतयः । 1
2. हिमांशोहरिधिक्कार जागरे यामिकाः कराः ? अत्र कः दोषः ? 1
3. वीर रसस्य स्थायी भावः कः ? 1
4. “लक्षितान्युदिते चन्द्रे पद्मनि च मुखानि च” अत्र कः अलङ्कारः ? 1
5. दोषाश्रयान् वर्णयत । 1
6. जयदेवेन मम्मट काव्य लक्षणस्य किं विशेषणं दूषितम् ? इति वर्णयत । 1 1/2
7. ‘विशन्ति विशिखप्रायाः कटाक्षा कामिनीं हृदि’ अत्र कः दोषः ? सङ्गतिः कार्या । 1 1/2
8. यौगिक शब्दस्य भेदान् सोदाहरणं विवेचयत । 1 1/2
9. अनुचितार्थं दोषस्य उदाहरणं सङ्गतिपूर्वकं वर्णयत । 1 1/2
10. परुषावृत्तेः स्वरूपं सोदाहरणं निरूपयत । 1 1/2
11. स्वाङ्कुरित व्यङ्ग्यः कः ? कतिविधश्च ? विवेचयत । 1 1/2
12. “अग्निमणिवकः” इत्यत्र का लक्षणा ? स्पष्टयत । 1 1/2
13. उत्प्रेक्षालङ्कारस्य लक्षणोदाहरणानि विलिख्य सङ्गतिः कार्या । 1 + 1 = 2
14. रौद्ररसस्य स्वरूपं सोदाहरणं निरूपयत । 1 + 1 = 2
15. अधोलिखितायाः कारिकायाः सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या — 1 + 2 = 3
 निर्दोषा लक्षणवती सरीतिर्गुणभूषणा ।
 सालङ्कार रसानेकवृत्तिर्वाक्काव्यनामभाक् ॥

16. अधस्तनेषु दोषेषु द्वयोः सोदाहरणं सङ्गतिपूर्वकं विवेचयत — $1 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 3$
- (i) सन्दिग्धम्
(ii) समाप्तपुनरात्तम्
(iii) अपुष्टार्थः ।
17. (क) अधस्तनेषु लक्षणेषु द्वयोः सोदाहरणं प्रतिपादयत — $1 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 3$
- (i) प्रतिषेधः ।
(ii) मिथ्याध्यवसायः ।
(iii) कार्यम् ।
- (ख) निम्नाङ्कितेषु गुणेषु द्वयोः लक्षणोदाहरणानि लिखत : $1 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 3$
- (i) ओजः
(ii) समता
(iii) प्रसादः ।
18. विवक्षित वाच्यध्वने भेदान् प्रदर्शयत । $1 + 1 \frac{1}{2} = 2 \frac{1}{2}$
19. उपमालङ्कारस्य सोदाहरणं प्रतिपाद्य तद्भेदानां नामानि लिखत । $1 + 1 = 2$
20. रसलक्षणं विलिख्य भयानक रसस्य स्वरूपं निरूपयत । $1 + 1 \frac{1}{2} = 2 \frac{1}{2}$
21. “सरसं काव्यममृतम्” इत्यत्र का लक्षणा ? सलक्षणं सङ्गमयत । $1 + \frac{1}{2} = 1 \frac{1}{2}$
22. विचक्षण लक्षणायाः लक्षणं विलिख्य तद्भेदान् सोदाहरणं विवेचयत । $1 + 2 = 3$
23. (क) अधस्तनेषु अलङ्कारेषु द्वयोः लक्षणोदाहरणानि विलिख्य सङ्गति कार्याः : $1 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 3$
- (i) अर्थापत्तिः
(ii) निदर्शना
(iii) अर्थान्तरन्यासः ।
- (ख) अलङ्कार युग्मभेदं प्रदर्शयत — $1 + 1 = 2$
अप्रस्तुतप्रशंसा — समासोक्तयोः ।

अथवा

सहोक्तिः — विनोक्तयोः ।

24. गुणीभूतव्यङ्ग्यस्य भेदान् विलिख्य असुन्दरकाक्वाक्षिसभेदयोः लक्षणोदाहरणानि विलिखत । $1 + 2 + 2 = 5$
25. आद्या शब्दवृत्तेः स्वरूपं प्रतिपाद्य तद्भेदान् सोदाहरणं विवेचयत । $1 + 1 + 2 = 4$